

2024 | Voss herad

Kulturkraft

Temaplan for kultur 2024 - 2032

Innhald

Innleiing	2
Status og hovudutfordringar	3
Visjon og mål.....	4
Føremål	4
Satsingsområde 1 Kultur byggjer menneske og samfunn.....	5
Kor skal me?	5
Kor er me i 2032?.....	6
Korleis kjem me oss dit?	6
Satsingsområde 2 Kultur er kunnskap, ytring og demokrati.....	8
Kor skal me?	8
Kor er me i 2032?.....	9
Korleis kjem me dit?.....	9
Satsingsområde 3 Kultur er møteplassar, fellesskap og god helse	10
Kor skal me?	10
Kor er me i 2032?.....	11
Korleis kjem me dit?.....	11
Satsingsområde 4 Kultur er tradisjon, identitet og nye impulsar	12
Kor skal me?	12
Kor er me i 2032?.....	13
Korleis kjem me dit?.....	13
Strategiområde 5 Kultur som næring.....	14
Kor skal me?	14
Kor er me i 2032?.....	15
Korleis kjem me dit?.....	15
Referansar	17
Handlingsplan	18

Innleiing

Kulturomgrepet har opp gjennom tida endra retning og karakter. Frå å vera avgrensa til kunstuttrykk til å gjelde all kreativ og sosial aktivitet. Det utvida kulturomgrepet omfamnar idrett, friluftsliv, fritidskultur og aktiviteten til frivillig lagsliv og kulturfrivilligheita. Dei siste åra er omgrepet igjen vore gjennom ei forvandling. I dag vert kultur plassert inn i eit felt av ytringskultur, samfunnsutvikling og demokratibyging.

Hovudbodskapen i meldinga er at kunst og kultur er ytringar med samfunnsbyggjande kraft, og at eit rikt og variert kulturliv er ein føresetnad for ytringsfridom og eit velfungerande demokrati (Meld.st. 8 (2018-19)).

Grunnleggjande er likevel at kunst og kultur er skapande kreativ kraft. Me må respektera og forstå den frie rolla kunsten og kulturen må ha for å kunne utvikla seg. Dette kan vera eit dilemma for den offentlege kulturpolitikken. Me investerer og satsar for å sikra politiske mål for samfunnsutviklinga, og all politikk er slik i sitt vesen instrumentell. Det er difor ein hårfin balanse mellom den frie kunsten og det politiske feltet. Politisk styrt kulturpolitikk må ha ein sentral plass i samfunnsutviklarrolla til kommunane, men med respekt og forståing for kulturen si frie og uavhengige rolle.

Tiden er inne for å inkludere kultur på listen over samfunnskritisk infrastruktur.
(Kristin Danielsen, Kulturdirektoratet. DA 3.10.23)

Denne planen må lesast i samanheng med dokumentet Bakgrunn og kunnskapsgrunnlag til Temaplan for kultur, og sjåast saman med heile planverket til Voss herad. Kommuneplanen sin samfunnsdel, Kulturmiljøplan, Voss i Vekst, Strategisk næringsplan, Plan for tidleg innsats og livsmeistring og Klimaplan er med å leggja føringar for kulturlivet på Voss.

Ein kommunal plan sitt føremål er å søkja å styra inn i framtida. Gjennom å analysere strøymingar og utfordringar i dag og kva rammer og føringar me arbeider under, kan me leggja til rette for å ta kulturlivet og samfunnet i ein ynskt retning. Me vil peika på mål og ambisjonar, og gjera prioriteringar.

Planen bygger på Voss herad sine overordna målsettingar og er knytt opp mot FN sine berekraftsmål. Det er skissert ut fem satsingsområde med kvar sine mål og strategiar. Som vedlegg til planen er det utarbeidd ein handlingsplan som skal rullerast jamleg.

Status og hovudutfordringar

Hovudutfordringane til Voss kan delast inn i to hovudkategoriar; det er dei strukturelle overordna utfordringane og dei meir spesifikke utfordringane knytt til kultursektoren på Voss. Begge perspektiva er viktige å ta med seg inn i arbeidet med kulturplanen. Kort fortalt kan me samanfatta utfordringane slik¹:

- I det store bilete er hovudutfordringane knytt til **Klima og berekraft** og **Demokrati og deltaking** - politisk polarisering, skeivdeling av kunnskap og informasjon og ekko-kammer. **Kunstig intelligens** – som utfordrar kunstens kvalitet og autonomi gjennom digitalt genererte kunst, musikk, tekst og teater/levande bilete.

Ser me spesifikt på Voss har det teikna seg eit bilete som ser slik ut:

- **Demografi**; også på Voss vil aldersgruppe 67+ auka i planperioden og gruppa i arbeidsfør alder vert relativt mindre.
- **Kompetanse**; det er mangel på arbeidskraft, og nok og rett kompetanse i fleire sektorar.
- **Dyrtid**; kulturlivet opplever dyrtid både i forhold til nedgang i publikumsbesøk og infrastrukturen som er naudsynt for å skapa gode kulturprodukt.
- **Frivilligheit**; frivilligheita slit med å rekruttera til drift av laga. Fleire og fleire frivillige ynskjer berre å delta i einskilde arrangement og prosjekt.
- **Utanforskap**; gjeld mange grupper, men er særleg kritisk blant barn og unge. Sjølv på Voss lever mange barn og unge lever i familiar med vedvarande låginntekt som er ei kjend barriere for deltaking. Utanforskapet har samfunnsmessige og personlege kostandar og er ein stor utbrukt ressurs.
- **Psykisk helse**; det er ei negativ utvikling av den psykiske helsa blant ungdom på Voss. Det rapporterast om aukande mistrivalse særleg blant elevane på ungdomstrinnet.
- **Møteplassar og kulturarenaer**; Både på Vangen og i grendene er det behov for gode og opne møteplassar og tilrettelagte kulturarenaer.
- **Økonomi**; kulturlivet er avhengig av ekstern finansiering. Dei økonomiske støtteordningane for kulturlivet både frå stat, fylke og private fond og stiftingar, er under press.
- **Natur og friluftsliv**; turisme og naturbruk legg presset på natur og friluftslivområde.

---

¹ Sjå også vedlegget Bakgrunn og kunnskapsgrunnlag til Kulturplanen.

Visjon og mål

Voss herad sin visjon er

Sterkt regionsenter og levande grender

Vidare bygger Voss herad sine mål opp rundt FN sine bærekraftsmål. Det mest sentrale er mål 17 om samarbeid som grunnlaget for all menneskeleg aktivitet. Det er i samarbeid og møte mellom menneske me både skapar notid og framtid.

Føremål

Føremålet med kulturpolitikken i Voss herad er at alle skal ha friheit og moglegheit til å leva fullverdige, meiningsfulle liv, og vera med å utvikla sitt eige lokalsamfunn. Alle skal oppleva eit mangfaldig, raust og inkluderande samfunn og ha tilgang til og kunne delta i kunst, kultur, idrett og friluftsliv heile livet.

Voss herad skal vere ein aktiv samarbeidspartnar for kulturlivet. Ei god kulturforvaltning legg til grunn nær og respektfull samhandling og samarbeid mellom heradet og lokalmiljøet, frivillige, lag og foreiningar, amatørutøvarar og profesjonelle kunstnarar og kulturarbeidarar.

Satsingsområde 1

Kultur bygger menneske og samfunn

Kunst og kultur har eigenverdi og rører ved noko djupt menneskeleg. Det er gode opplevingar, sterke kjensler, tilhørslse, samspel og samhandling. Kulturen er også ein grunnleggjande samfunnsressurs. Kulturen har ei eiga kraft, men er også ein av samfunnet sine viktigaste byggjesteinar.

Gjennom møte med kultur og deltaking i kulturproduksjon, utdannar og dannar me menneske (mål 4).

Kunst og kultur er ytringar. Kunsten utfordrar konvensjonelle tenkjemåtar og opnar for nye idar. Dette er prosessar som fremjar skaping og innovasjon (mål 9).

Gode kulturopplevingar er grunnleggjande for ei god samfunnsutvikling, og kultur og fritidstilbod er viktige bidrag inn i visjonen om eit sterkt regionsenter og levande grender (mål 11).

Kor skal me?

Voss skal vere ein stad der kultur i brei forstand har ein tydeleg og sentral plass, og der kultur er grunnleggjande for identitet og tilhørslse. Kultur gjev meirverdi til menneske. Kultur skapar ringverknadar og påverkar samfunnsutviklinga. Denne forståinga av kulturen sin plass i samfunnet gjer kultur til eit viktig politikkområde.

Kunst- og kultursektoren skal ha fokus på å fremja berekraftsmåla, og ha fokus på at eiga verksemd er klimavennleg og berekraftig.

På Voss skal kulturarbeidarar og kunstnarar føler seg velkomne. Dei skal oppleve respekt og samhandling med Voss herad og lokalsamfunnet.

På Voss klarar me å balansera utvikling av eit sterkt regionsenter og levande grender. Eit attraktivt og levande sentrum er viktig for å sikra arbeidsplassar og kompetanse, og dermed ein sunn innbyggjarsamansetning. På Voss skal kulturlivet ha ein naturleg plass i utvikling og levandegjering av sentrum, og for å utvikla grendene som grunnlag for fellesskap, livslyst og identitet.

På Voss har me eit særleg fokus på kultur for barn og unge. Det å møta ulike kulturuttrykk gjennom skulekvardagen og fritida, skapar inkludering og deltaking. Utdanning i kunst og kultur gjev elevar moglegheit til å utvikla kreativitet og uttrykke seg gjennom ulike kunstformer, og slik bli kulturelle utøvarar og aktive kulturbrukarar.

På Voss arbeider me systematisk med kultur og fritid som del av aldersomsorga og moglegheita til å leva aktivt heile livet. Me ser folkehelseverdien for dei eldre når dei møter kultur i fellesskap med andre. Kultur er også ein viktig arena for inkludering av nye vossingar.

I satsingsområde 1 har me fokus på den klassiske kunst- og kultursektoren og kjem tilbake til idrett, natur og folkehelseperspektivet i satsingsområde 3.

Kor er me i 2032?

- ❖ All kulturproduksjon er berekraftig og klimavennleg.
- ❖ Kultur er ein sentral og viktig del av samfunnsutviklinga på Voss gjennom eit attraktivt, inkluderande og skapande kulturliv.
- ❖ På Voss kan alle både oppleve kultur og delta aktivt i kulturlivet.
- ❖ Me har kulturarenaer av høg kvalitet.
- ❖ Kulturlivet og vossaskulen arbeider saman for å styrka kultur i skulen.
- ❖ Me har kunst i det offentlege rom.
- ❖ Arrangørbygda Voss har festivalar som markerer seg på sine felt.
- ❖ Me har kultur- og idrettsutøvarar som syner igjen nasjonalt og internasjonalt.

Korleis kjem me oss dit?

- ❖ Me stimulerer og respekterer mangfaldet i kulturen og lar kulturlivet få utvikla seg på eigne premissar.
- ❖ Me legg til grunn Grønt vegkart² for kulturlivet i all kulturproduksjon, og nyttar forbrukarmakt ved å krevja berekraftige løysingar hjå leverandørar og produsentar.
- ❖ Voss kulturhus og Gamlekinoen er dei viktigaste kulturarenaene i regionen og er ein naturleg base og møteplass for kulturfrivilligheita.
- ❖ Voss herad arbeider for gode arenaer og lokalar til heile kulturlivet.
- ❖ Me set krav til utsmykking av alle nye kommunale bygningar.

² [Grønt veikart for kunst- og kultursektoren](#)

- ❖ Me driv aktiv etablering og formidling av kunsten i det offentlege rommet.
- ❖ Me driv aktiv samskaping med kulturlivet, kulturfrivilligheita og andre aktørar gjennom felles prosjekt og aktivitetar.
- ❖ Me legg til rette for og stimulerer til kompetanseheving for kultur- og lagslivet.
- ❖ Voss kulturskule er eit kulturelt kraftsenter med høg kunstfagleg kvalitet som leggja til rette for at alle skal få meistra på sitt nivå.
- ❖ Voss herad har desentralisert kulturskule.
- ❖ Voss herad skal ha økonomiske støtteordningar til kulturlivet, og nytta desse til å stimulera til berekraftig omstilling.
- ❖ Voss herad skal bidra til å auke innbyggjarane sin kunnskap og interesse for kultur (publikumsutvikling).

Satsingsområde 2

Kultur er kunnskap, ytring og demokrati

I eit velfungerande demokrati står ytringsfridommen sterkt. Kultur er ytringar. Gjennom kunst og kultur lar me ulike stemmer koma til ordet og meiningar brytast. Det utfordrar oss og legg samstundes grunnlag for ei demokratisk samfunnsutvikling.

I eit samfunn som endrar seg raskare og som blir meir individualisert og polarisert, er det viktig med fellesarenaer der menneske kan møtast og dela opplevingar på tvers av kjønn, alder og sosial bakgrunn. Det å ta del i kulturaktivitetar er verdifullt for den einskilde, men det skapar også innsikt og forståing av mangfaldet av meiningar og verdsbilete. Slik kan kulturlivet fremja tillit, toleranse og forståing for andre (mål 10), og skapa refleksjon og innsikt om verdiar, identitet og berekraftig samfunn (mål 4).

Kor skal me?

På Voss vil me ha ein sterk kultursektor som gjennom sine produksjonar og aktivitetar gjev oss innblikk i nye perspektiv og utfordrar oss til kritisk ettertanke. På Voss sikrar me eit levande og inkluderande demokrati gjennom å skapa grunnlag for deltaking, og ved å utvikla modellar for innbyggarytringar og involvering.

På Voss har kultursektoren ein aktiv rolle som tilretteleggjar og pådrivar for kunnskapsbygging og ytringsfridom. Det offentlege ordskiftet skal vera prega av stor takhøgde med konstruktive meiningsbrytingar. Det skal leggjast til rette for arenaer for samtalar og debatt i fysiske møte der alle skal verta høyrde. Innbyggjarar som normalt ikkje hevar røysta si skal oppmuntrast til å delta. Mangfaldet av røyster og ytringar skapar auka forståing av kvarandre og heilskapen i samfunnet.

Kultursektoren skal ha eit særleg fokus på å formidle kunnskap og informasjon om berekraft og klimaendringar, og å leggja til rette for ein opplyst offentleg samtale om emnet. Me har også ei viktig rolle i kunnskapsbygging og kritisk kunnskapsformidling knytt til bruk av kunstig intelligens.

Kor er me i 2032?

- ❖ Voss er eit demokratisk lokalsamfunn der det er plass til eit mangfald av ytringar og ein respektfull offentleg samtale.
- ❖ Me har gode arenaer og strukturar for innbyggarmedverknad.
- ❖ Me har arenaer der barn og unge kan delta og ytra seg.
- ❖ Me nyttar og fremjar kunstig intelligens (KI) på ein konstruktiv, men kritisk måte.

Korleis kjem me dit?

- ❖ Kultur påverkar menneske sitt engasjement i samfunnet og motiverer folk til aktivt deltaking.
- ❖ Voss kulturhus og bibliotek skal vera meirope og vera ein plass der folk møtast.
- ❖ Biblioteket er ein arena for kunnskap, informasjon, offentleg samtale og debatt.
- ❖ Me har ein redaktørstyrt kino som også viser film for kritisk ettertanke.
- ❖ Me legg til rette for lågterskel møteplassar for å utvikla kunnskap, tankar og idear gjennom Bygdalab og Folkeverkstad.
- ❖ Me legg til rette for kunnskap om klima og miljø gjennom grøn november og samarbeid med skulane.
- ❖ Gjennom bruk, dialog og kunnskapsformidling løfter me fram kunstig intelligens sin plass i samfunnet.
- ❖ Me legg til rette for lærling- og praksisplassar i kultursektoren.

Satsingsområde 3

Kultur er møteplassar, fellesskap og god helse

Det er mellom menneske at både fellesskap og kultur skapast. Mening og det som er verd å leva for, oppstår når me møtast, når det er plass til alle og når alle vert sett.

Voss er mangfaldig og det er viktig å leggja til rette for at alle innbyggjarane har like moglegheiter til å delta i samfunnet, og slik leva aktive og meningsfulle liv. Ved å leggja til rette for brei deltaking i kultur-, idretts- og friluftsliv, vil me motverka konsekvensane av ulikskap i befolkninga og bygga god folkehelse (mål 3 og 10).

Kor skal me?

På Voss legg me FN sin barnekonvensjon til grunn for arbeidet for barn og unge. I kulturlivet gjeld særleg § 31 om born si rett til fritid, leik og kulturelle og kreative aktivitetar. Me førebygger utanforskap ved å bygga lågterskelaktivitetar og kulturtilbod for alle, også for dei gruppene som treng oss mest. Det vil særleg gjelde barn, unge, eldre, minoritetar og nye innbyggjarar.

For å sikra økonomisk, sosial og miljømessig berekraft vil me som samfunn dei neste tiåra trengje ei stor omstilling. For å sikra legitimiteten til denne prosessen treng med stor grad av tillit i samfunnet, og låg grad av ulikskap er ei føresetnad for tillit (Menon 28/21:130). Voss herad vil ha fokus på tiltak som reduserer ulikskap og utanforskap, mellom anna gjennom etablering av møteplassar, dialog og involvering av sivilsamfunnet, lågterskeltilbod og samarbeid med frivilligheita. Me vil saman med frivillig sektor arbeida for å mobilisera til auka frivillig innsats inn mot viktige samfunnsområde.

Den varsla endringa i befolkningsamansetninga vil påverka tilbod og etterspurnad etter kultur. Me må både omstilla oss for å ta imot dette, og samtidig løfta fram kultur som viktig innsats for å avhjelpa utfordringane knytt til demografiendringane. Kultursektoren må slik ha eit aktivt forhold

til gruppa eldre. Me lyfter fram verdien av at generasjonane møtast gjennom felles aktivitetar og samarbeid. Me lyfter fram verdien av at generasjonane møtast gjennom felles aktivitetar og samarbeid.

På Voss samarbeider me med idretten for å sikra både breidde og topp. Me legg til rette for kvardagsaktivitet og gode rammer for uorganisert aktivitet. Me legg til rette for eit mangfaldig friluftsliv som tek i vare sårbar natur.

Kor er me i 2032?

- ❖ Voss er ei bygd for alle, men har eit særleg fokus på inkludering av unge, eldre og nye innbyggjarar.
- ❖ Me har eit mangfald av tilgjengelege aktivitets- og møteplassar.
- ❖ På Voss skal alle barn og unge ha moglegheit til å delta i fritidsaktivitet.
- ❖ Me har eit kultur- og fritidstilbod der generasjonane møtast gjennom felles aktivitetar og samarbeid.
- ❖ Frivilligheita er sterk og spelar ei synleg og viktig samfunnsrolle.
- ❖ Me har fokus på balansen mellom breidde og fordjuping, og stimulerer begge.
- ❖ På Voss er fysisk aktivitet er ein del av kvardagen.
- ❖ Me har ei berekraftig utvikling av natur- og friluftslivsressursane.

Korleis kjem me dit?

- ❖ Voss herad driv systematisk og målretta arbeid for inkludering av unge, eldre og nye innbyggjarar i kultur og fritidsaktivitetar, og kommunalområdet kultur og fritid er ein naturleg del av eit tverrfagleg arbeid retta inn mot desse gruppene.
- ❖ Me har fokus på born og unge sin kreativitet og aktiv deltaking i kulturlivet.
- ❖ Voss kulturhus og Voss bibliotek har ein tydeleg, raus og inkluderande ungdomsprofil.
- ❖ Me held gratisprinsippet i biblioteket og barne- og ungdomsarbeidet høgt.
- ❖ Me fremmar meir digital kunnskap og mindre digital utanforskap.
- ❖ Voss herad respekterer frivilligheita si eigenart, og har eit tett og respektfullt samarbeid med kulturinstitusjonane og kulturfrivilligheita.
- ❖ Me skal ha fokus på å gjera det enkelt å vera frivillig på Voss ved å forenkla byråkratiske prosedyrar og rapporteringssystem.
- ❖ Me har fokus på informasjons- og delingskultur slik at tilbod vert lett tilgjengeleg.
- ❖ Voss herad har fokus på vedlikehald og ivaretaking av dagens tur- og friluftsområde framfor å etablera nye.
- ❖ Voss herad har lett tilgjengelege turområde på fleire utfordringsnivå, og me har gode og tilgjengelege arenaer for å driva organisert og uorganisert leik, idrett og fysisk aktivitet for alle aldersgrupper.
- ❖ Nærmiljøet er med å utvikla kunnskap om og kjærleik til naturen.

Satsingsområde 4

Kultur er tradisjon, identitet og nye impulsar

Tradisjon er noko som oppstår i eit fellesskap, står seg over tid og som vert overført frå generasjon til generasjon. Det moderne er i daglegtalet noko nytt, utviklande og som bryt med det eksisterande – på Voss har me over generasjonar tenkt nytt, og slik gjort det moderne til tradisjon.

Kulturmiljø og berekraft heng saman. Det å utvikla gode inkluderande stadar der menneske kan møtast, kviler på ein balanse mellom nye og gamle stadelement som til dømes gamle og nye hus, vegar, parkar, torg (mål 11). Det å ta vare på kulturlandskap, og rehabilitere gamle bygningar og anlegg har ein dokumentert klimagevinst (mål 13) og samtidig har det ein opplærande effekt gjennom sirkulærøkonomisk fokus som reduserer forbruket (mål 12).

Kor skal me?

Kulturmiljø og kulturarv er samfunnet sin grunnmur og dannar fellesskap. Det er dei historiske linjene som gjev identitet og tilhørslse. Det er samstundes viktig å ha respekt for at me lever i eit mangfaldig samfunn der vossingane ikkje så lett lar seg definere av lokale historiske tradisjonar. Når me definerer kulturarv må det vera plass til nye vossingar, og me ynskjer å leggja til rette for eit mangfaldig kulturmiljø. Me ser og har respekt for at omgrepet fellesskap er sett saman av mange små fellesskap.

Voss har ein lang tradisjon for å markera seg som festivalbygd og som ekstremспорт og idrettsbygd. Me vil løfte fram og vidareutvikle det me allereie er gode på og bygga vidare på den nerven som ligg i det å utforska det nye og inkludera det gamle. Tradisjon er ingen statisk storleik og me løftar fram og syr saman eit mangfaldig kulturliv. Me legg til rette for at barn og unge skal læra om sin eigen kulturhistorie og andre kulturuttrykk i lokalmiljøet.

I område med kulturhistoriske verdiar skal me balansera behovet for å utvikla med ynskje om å verna. Dette gjer me ved å skapa stoltheit og eigarkjensle for det kulturhistoriske miljøet.

Vossingane er glade i naturen sin og nyttar den aktivt både sommar og vinter. Turtradisjonane skal leva vidare og stimulerast gjennom berekraftig tilrettelegging av natur og friluftsliv. Voss er ein aktiv partner i samarbeidet rundt verdsarven Vestnorsk fjordlandskap, og har fokus på balanse mellom vern og utvikling av området.

Kor er me i 2032?

- ❖ På Voss er det god balanse mellom tradisjonar og nye impulsar.
- ❖ Me tek vare på kulturmiljø og tradisjonar, og ser verdien av at alle skal kunne ha ei historie dei kan kjenna seg igjen i og identifisera seg med.
- ❖ Me lyftar fram og synleggjer kulturhistoriske verdiar og nyttar dei aktivt i lokalsamfunnsutvikling.
- ❖ Voss har eit sterkt folkemusikkmiljø i alt frå utøving, opplæring og formidling.
- ❖ Voss har også eit sterkt sjangeroverskridande musikkmiljø.
- ❖ Me formidlar og skapar stoltheit for verdsarven.
- ❖ Me ser kulturmiljøforvaltinga som ein del av sirkulærøkonomien.

Korleis kjem me dit?

- ❖ Kulturskulen er eit regionalt kraftsenter som skal ha tilbod om undervisning og utøving av tradisjonsmusikk og eit aktivt samarbeid med folkemusikkmiljøet.
- ❖ Voss herad er aktiv medarrangør i Kulturminnedagane.
- ❖ Musea i heradet skal vere relevante samfunnsaktørar og møteplassar.
- ❖ Tradisjonar og handverk er viktige i vossaskulen.
- ❖ Voss utviklar kulturmiljøverdiane gjennom samarbeid med eigarar, frivilligheit og næringsaktørar.
- ❖ Me skal oppretthalda kommunale støtteordningar med krav om synleggjering av klimaeffekt i kulturmiljøprosjekta.
- ❖ Stimulerer det frivillige arbeidet som vert gjort på kulturmiljøfeltet av bygdeboknemnda, soge- og historielag, husflidslag, bygdekvinnelag med fleire.

Strategiområde 5

Kultur som næring

Me må finne balansen mellom kulturøkonomi og det å ta vare på kulturell integritet og autonomi gjennom ein medviten kulturpolitikk. Dei etiske aspekta ved å "selja kultur" bør alltid vurderast nøye for å sikra kulturen sin eigenart og verdi.

Regionen Voss og Hardanger er ein sterk reiselivsdestinasjon, og Voss treng produkt som kan gje gode opplevingar for dei reisande. Dette gjeld både innanfor tradisjonell kunst og kultur, kulturminne og natur- og friluftsliv. Eit aktivt kulturliv er med å legg grunnlag for økonomiske utvikling for Voss herad og for regionen (mål 9)

For å få ned klimagassutsleppa må folk sine reisevanar endrast. Folk må få dekt behov for gode og utfordrande opplevingar gjennom kortreiste tilbod. På Voss ligg det særleg til rette for dette. Kultur, friluftsliv og ekstremспорт er viktige ingrediensar i lokalbaserte opplevingsnæringar (mål 12).

Kor skal me?

Kulturelle opplevingar flyttar blikka våre og får oss til å sjå verda på nye måtar. Dette er ein føresetnad for endring, og den kreativiteten som følgjer med kunst- og kulturlivet er katalysator for innovasjon, næringsutviklinga og grøen omstilling.

Voss er ei sterk kulturbygd og dette skal me nytta og utvikla vidare på ein berekraftig måte for å sikre livskrafta til vossasamfunnet. Utan å gå på kompromiss med kulturen sin eigenverdi, vil Voss herad bidra til å utvikla næringar som bygger på og utnyttar kulturlivets potensial. Utvikling av kultur næringer i sentrum og i næringsklynger skal vere ein naturleg del av areal- og samfunnsplanlegginga på Voss.

Det er eit mangfald av kulturprodusentar og arenaer på Voss der heradet og kulturlivet utfyller og styrker kvarandre. I tillegg til at kunst og kultur i seg sjølv har næringsverdi, er det næringspotensial i kulturproduksjonen når me saman satsar på publikumsbygging, marknadsføring og gode arenaer for kulturformidling.

Kultur er ein del av reiselivsnæringa sin infrastruktur. På Voss klarar skal me på ein berekraftig måte å kombinera reiseliv, sterke mattradisjonar, kulturelle opplevingar og kulturmiljø. Vidare skal me invitera reisande inn i verdsarven på ein respektfull måte som tek omsyn til sårbar natur. Det er også ei breidde i kulturtilbodet på Voss som gjer det attraktivt for hytteeigarar å bruke meir tid på Voss, også ut over feriane. Berekraft i denne samanheng betyr at me ikkje lar næringsutvikling gå på kostnad av natur og kultur.

Strategiområde kultur og næring må sjåast i samanheng med temaplanen Strategisk næringsplan/SNU som også peiker på kultur som grunnlag for næringsutvikling.

Kor er me i 2032?

- ❖ Voss er ei attraktiv bygd for profesjonelle kunstnarar og kulturarbeidarar.
- ❖ Voss herad er ein kommune som tiltrekker seg kulturelle og kreative næringar, der desse veks i gjensidig respekt og i hopehav med næringslivet elles.
- ❖ Kultur er drivkraft for berekraftig reiseliv og næringsutvikling.
- ❖ Festivalane markerer seg som viktige nasjonale idretts- og kulturarenaer.
- ❖ Voss har ei berekraftig forvaltning av natur og verdsarv.

Korleis kjem me dit?

- ❖ Stimulera kunstnarar til å bu, koma til og etablera seg på Voss.
- ❖ Stimulera lokalsamfunnet og regionen til kortreiste opplevingar.
- ❖ Stimulera til kulturell verdiskaping i samarbeid med Voss næringshage og Voss næringsråd.
- ❖ Opne for og bygge forståing for kulturnæring i kraftfondet.
- ❖ Samarbeida med næringslivet og landbruket om utvikling og promotering av lokalmattradisjon (SNU).
- ❖ Me skal leggja til rette for eit friluftsliv som er berekraftig på naturen sine premiss.
- ❖ Idretten er ei viktig merkevare for Voss.
- ❖ Gode næringslivskommunar har attraktive sentrum. Me skal difor ha kunst i det offentleg rom og ha fokus på aktivitet og attraktivitet i sentrum.
- ❖ Offentleg transport er ei utfordring, og me vil søkja å tilpassa aktivitetar og tidspunkta til rutetabellane til kollektivtransporten.
- ❖ Me skal oppgradera og attendeføra Gamlekinoen til ei kulturscene med høg kvalitet av regional og nasjonal verdi, som kan nyttast til teater, konsertar osv.

- ❖ Gjera det attraktivt for hytteeigarane å bruka meir tid på Voss, også i kvardagen.
- ❖ Innafor rammene av anskaffingsregelverket skal me så langt det er mogleg handla lokalt og nytta lokale kunstnarar og produsentar.
- ❖ Arrangørbygda Voss må halda fram som eit konstruktivt nettverk av kulturprodusentar.
- ❖ Voss herad skal vere aktiv deltakar i festivalen og møteplassen Vossadagane/DaVoss

UTKAST

Referansar³

Regional plan for kultur 2023 – 2035 *Kultur bygger samfunn*, Vestland fylkeskommune

Meld. St. 8 (2018-2019) *Kulturens kraft - Kulturpolitikk for framtida*

Menon economics 28/2021 *Veier til bærekraftig verdiskaping og velferd*

Debattinnlegg Kristin Danielsen Dagsavisen 3.10.23 *Kultur løfter demokratiet*

---

³ Sjå full referanseliste i dokumentet Bakgrunn og kunnskapsgrunnlag

Handlingsplan

Handlingsplanen vert utarbeidd etter høyringsrunden hausten 2023.

Tiltaksliste

Innsats-område	Mål	Tiltak	Ansvar	Tid
1				
2				
3				
4				
5				